

Zpráva ze stratigrafického průzkumu fasád na domě č. 21 na náměstí ČSA ve Městě Albrechticích

Stratigrafický průzkum barevnosti fasády byl zpracován zástupcem NPÚ ÚOP Ostrava na žádost architektonického ateliéru Studio – D, řešícího opravu fasády předmětného domu. Objekt je evidovaný jako kulturní památka v ÚSKP ČR pod rej.č. 38862/8-131.

Průzkum byl prováděn z plošiny na čelní fasádě domu převážně v místech středového rizalitu, a to skalpelem a přiřazováním barevných vrstev k odstínům ze vzorkovnice Kaim Palette exclusiv (dále jen zkratka KPE + číslo odstínu). Vzorky byly fotograficky dokumentovány. Cílem průzkumu bylo zjistit historickou barevnost fasád, na základě níž by vzešel finální návrh barevného řešení fasády. Barevné odstíny jsou v rámci jednotlivých sond popisovány od nejstarší po nejmladší.

1/ Plochy

S1 – plocha v prostoru pod korunní římsou

- tvrdá cementová omítka světle šedé barvy
- světle žlutá – novodobá
- stávající barva fasády - světle lososově růžová

S2 – plocha v prostoru trojúhelníkového tympanonu

- tvrdá cementová omítka světle šedé barvy
- světle žlutá – novodobá
- stávající barva fasády - světle lososově růžová

S3 – plocha ve 2.NP v místech středového rizalitu

- tvrdá cementová omítka světle šedé barvy
- světle žlutá – novodobá
- stávající barva fasády - světle lososově růžová

S8 – plocha fasády těsně navazující na štukový trojúhelníkový rostliný dekor v rizalitu nad oknem ve 2.NP

- tvrdá cementová omítka světle šedé barvy
- světle žlutá – novodobá
- stávající barva fasády - světle lososově růžová

2/ Štukové prvky

S4 – korunní římsa s konzolou

- vápenná omítka světle béžové barvy s jemnými frakcemi plniva
- světle šedá - KPE č. 9471
- šedozelená – KPE č. 9345
- světle béžová – KPE č. 9310
- okrová – KPE č. 9053
- stávající bílý nátěr

Pozn. Na spodní straně konzoly byly nalezeny pouze dvě barevné vrstvy – bílá a okrová, což dokládá, že konzoly byly v minulosti opravovány a starší vrstvy omítkových nátěrů byly odstraněny

S5 – plochá část okenní špalety

- vápennocementová vrstva omítky pozvolna přechází v omítku vápennou
- světle šedá - KPE č. 9471
- šedozelená – KPE č. 9345
- světle béžová – KPE č. 9310
- okrová – KPE č. 9053
- stávající bílý nátěr

S6 – Štukový rostlinný dekor trojúhelníkového tvaru v rizalitu nad oknem ve 2.NP

- světle béžový povrch štukového prvku vylitého do formy a zhotoveného z několika částí (pravděpodobně Kufstein)
- lokální výskyt světle béžové KPE č. 9310
- světle šedý nátěr KPE č. 9471
- bílý stávající nátěr

S7 – Plocha rostlinného štukového dekoru trojúhelníkového tvaru v rizalitu nad oknem ve 2.NP

- světle béžový povrch štukového prvku vylitého do formy a zhotoveného z několika částí (pravděpodobně Kufstein)
- lokální výskyt světle béžové KPE č. 9310
- světle šedý nátěr KPE č. 9471
- bílý stávající nátěr

S9 - Plocha rostlinného štukového dekoru trojúhelníkového tvaru v rizalitu nad oknem ve 2.NP

- světle béžový povrch štukového prvku vylitého do formy a zhotoveného z několika částí (pravděpodobně Kufstein)
- lokální výskyt světle béžové KPE č. 9310
- světle šedý nátěr KPE č.9471
- bílý stávající nátěr

3/ Nápis na římse pod tympanonem PROVIDENTE DE OOMNIA FAUSTA a plocha kolem něj

S10 – plocha mezi písmeny nápisu

- vápenná omítka světle béžové barvy s jemnými frakcemi plniva
- světle šedá - KPE č. 9471
- šedozelená – KPE č. 9345
- světle béžová – KPE č. 9310
- okrová – KPE č. 9053
- stávající bílý nátěr

S11 – písmena

- některá písmena byla při poslední opravě opravována cementovou maltou, na nich se nachází pouze jedna stávající barevná vrstva tmavě hnědo fialové barvy
- jiná písmena mají pod hnědofialovou barvou ještě černý nátěr

S12 – písmena

- bílá štuková hmota písmen
- bílý vápenný nátěr
- žlutavá barva s příměsí matalických prvků – vyhlíží jako zlacení nebo zlacenka
- černý nátěr
- hnědo fialový nátěr – stávající

Závěr:

Stratigrafický průzkum potvrdil výskyt historických barevných líček, ale jen na štukových prvcích fasády, především na římsách, okenních šambránách. Trojúhelníkový štukový rostlinný dekor nad oknem v rizalitu ve 2.NP je z největší pravděpodobností mladší doplněk, který byl na fasádu dodán na přelomu 19. a 20. století s ohledem na jeho materiálový charakter (je vylit z umělého kamene tzv. Kufstainu) a je opatřen menším množstvím barevných líček. Historickou barevnost na plochách fasády se nepodařilo zjistit. Omítky na plochách fasády jsou novodobé, tvrdé, cementové opatřené dvěma novodobými fasádními nátěry. Dle svědků se v minulosti v tympanonu vyskytovala štuková výzdoba v podobě božího oka. Předpokládá se, že původní barevné vrstvy, které se na fasádě vyskytují pocházejí nejdříve z poloviny 19. století.

Z výše uvedeného se tedy nedá jednoznačně určit celková barevnost fasád. S ohledem na poměrně syté barevné valéry vyskytujících se na štukových prvcích jsou možné dvě varianty celkového vzhledu fasády. První variantou by mohlo být její jednobarevné pojednání, kdy plochy i štuková výzdoba byly opatřeny jedním barevným odstínem. A druhou variantou mohla být tzv. obrácená barevnost, kdy plochy mohly být výrazně světlejší než štukové prvky.

Návrh:

Z hlediska památkové péče doporučujeme novou barevnost fasády odvodit od nalezených barevných odstínů, přičemž lze pracovat s jejich různou mírou intenzity (světlejší, tmavší). Dále doporučujeme navrhnout dvě varianty, a to buď v jednobarevném pojetí a jednu ve dvoubarevném pojetí s obrácenou barevností tzn. štukové prvky tmavší, plochy světlejší. Při navrhování dvoubarevného pojednání fasády je ale nezbytné přísně dodržet tektonické zákonitosti. Po dokončení návrhu prosíme o konzultaci se zástupci památkové péče.

Dne 4. 10. 2017

Zpracoval: Zástupce NPÚ ÚOP Ostrava – Mgr. Hana Pavelková

Fotodokumentace:

S1 – plocha fasády byla ve 2. polovině 20. století nově přetažena tvrdou omítkovinou; na ní je dochován okrově žlutý nátěr a poslední nátěr ploch – lososově růžový

S2 – plocha fasády

S3 – detail ploch fasády s tvrdou cementovou krustou posledního přestukování, které bylo opatřeno pouze dvojicí fasádních nátěrů – spodní první byl okrově žlutý, druhý nátěr pak stávající lososově růžový

S4 – štuková výzdoba tympanonu a jeho korunní římsy s konzolou zachycuje několik historických barevných vrstev fasády s překvapivě šedozeleným nátěrem vyskytujícím se ve druhé nejstarší barevné vrstvě.

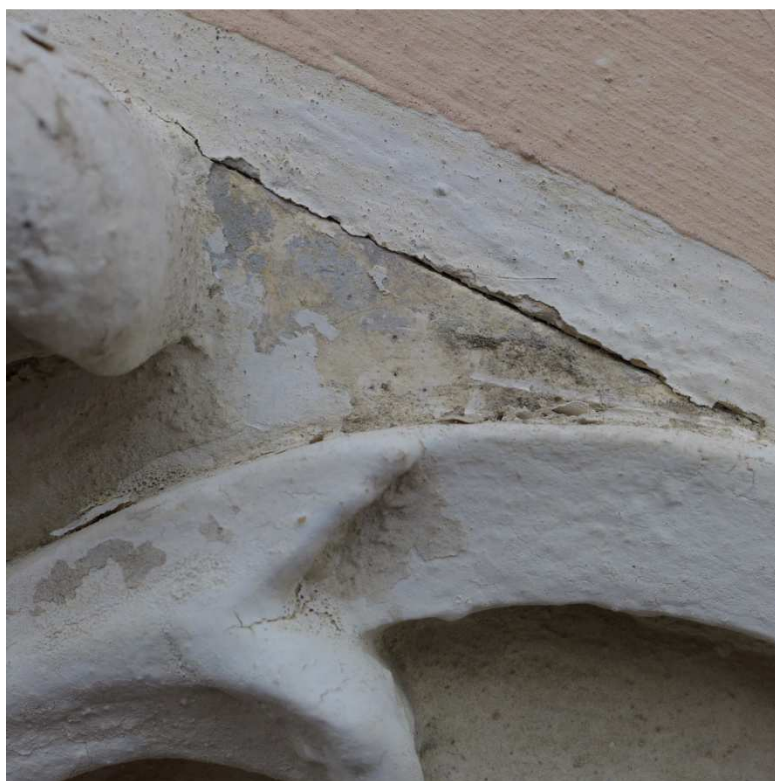
S5 – okenní šambrána; na špaletě je patrná spodní část sondy s novějšími omítkami a s menším množstvím barevných vrstev, horní část sondy dokazuje, že špaleta nebyla opravovaná po celé ploše, ale jen lokálně

S5 – detail sondy S5, sonda dokládá shodný počet barevných vrstev jako u S4

S6 – sonda na trojúhelníkovém štukovém prvku rozviliny (vylito jako výdusek z několika kusů) nad okenním otvorem ve 2.NP v ose domu nad vstupem ve zvýrazněném středovém rizalitu

S 7 – umístění sondy viz. S6; pod nejmladším bílým nátěrem se nacházejí maximálně dva nátěry – světle šedý a pod ním špinavý světle béžový – tento ale jen lokálně

S 8 – navazující plocha fasády mimo vsazený štukový prvek je opatřena tvrdými cementovými omítkami opatřenými pouze dvěma nátěry – světlý okr, lososově růžová

S9 – detail štukové výzdoby – lokace viz. sonda S6; pod bílým nejmladším nátěrem je lokálně patrný světle šedý nátěr, místy se vyskytuje pouze štuková jádrová hmota a na ní bílý nátěr, v tomto případě se nejspíše jedná o nedávnou opravu štukové výzdoby – o její doplnění.

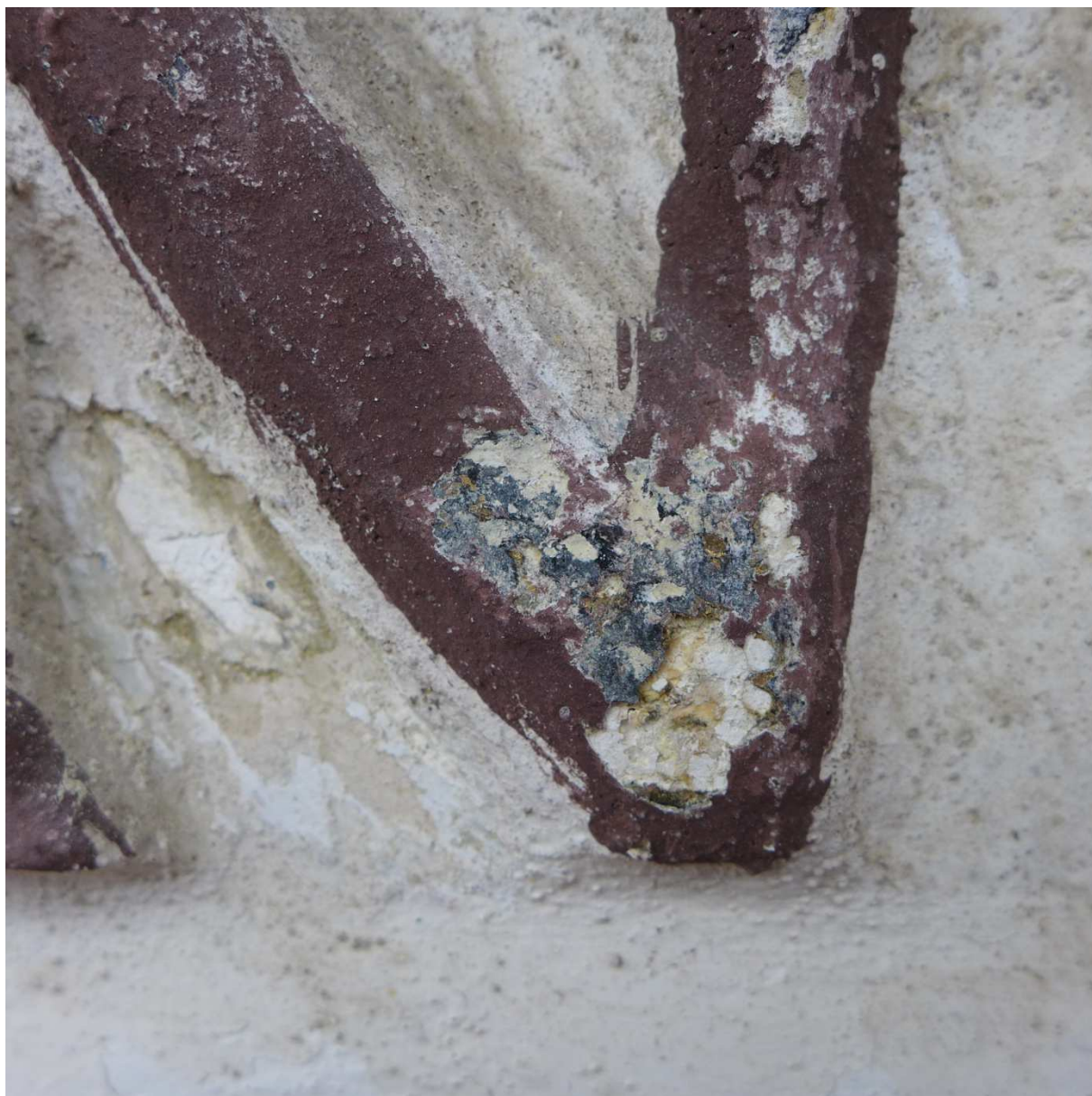
S10 – nápis na římse pod tympanonem PROVIDENTE DF OOMNIA FAUSTA (obezřetně všechno ?), jednotlivá písmena viz sondy 11 a 12; plocha mezi písmeny vykazuje několik vrstev historické výmalby fasády, počet i barevnost koresponduje se sondami S4 a S5.

S11 – písmena jsou na některých místech nově doplněná cementovou maltou – viz. nožička písmene R a na něm se nachází pouze jeden tmavě hnědo vínový barevný odstín. Na jiných písmenech pod stávajícím vrchním nátěrem se vyskytuje barevný nátěr černý.

S12 – pod některým černým nátěrem je patrný žlutý nátěr s matalickou příměsí vyhlížející jako zlacení, pod zlacením pouze bílý nátěr a pak štuková hmota písmene.

S12 – detail sondy se zachyceným zlacením písmen.

Barevné vrstvy nalezené na barevných líčkách na fasádě byly přiřazeny ke vzorkovnici Keim Palette exklusiv, jsou seřazeny tak jak jdou po sobě – nejstarší světle šedá, nejmladší orková.

Barevné vrstvy nalezené na barevných líčkách na fasádě byly přiřazeny ke vzorkovnici Keim Palette exklusiv, jsou seřazeny tak jak jdou po sobě – nejstarší světle šedá – č. 9471, nejmladší orková – č. 9053.